

KURSANVISNING FÖR

Kurs PSPR30 (3001)
”Problemformulering och undersökningsplan”
7,5 HP

Kursupplägg

Placering i utbildningen	1
Innehåll och lärandemål	1
Undervisning	2
Examination och kunskapskontroll	2
Betyg	2
Etikdeklaration	2
Dokument	2
Plagiat, fusk och otillåtet samarbete	3
Ytterligare anvisningar avseende Problemformulering och undersökningsplan (PU),	3
7,5 hp	3
En skriftlig PU innehåller	3
Inledningen	4
Syfte	4
Metod	5
Praktiska överväganden	5
Referenslista	6
Kursansvariga lärare	6

Placering i utbildningen

Kursen ”Problemformulering och undersökningsplan” (PU) (7,5 hp), är placerad till slutet av period B och period C under termin 9. Hela kursen (30hp) består av denna kurs samt Examensarbete (22.5 hp).

Innehåll och lärandemål

Examensarbetet påbörjas på termin 9 med problemformulering och undersökningsplanering med val av ämne, diskussion avgränsningar och etablera kontakt med lämplig handledare. Till stöd i detta arbete schemaläggs obligatoriska seminarier för diskussion av och examination av PU (se schema). Se nedan ”Ytterligare anvisningar avseende Problemformulering och undersökningsplan” för information om vad som brukar ingå.

Kursens mål är att ge övning i att självständigt formulera och diskutera ett problem av relevans för psykologisk verksamhet. Detta görs såväl muntligt som skriftligt. Efter avslutad kurs skall studenten kunna:

- planera och genomföra en vetenskaplig undersökning av relevans för psykologisk verksamhet
- med utgångspunkt i teori och tidigare forskning identifiera vetenskapliga problem, välja forskningsdesign och metod för databearbetning
- presentera egna uppslag muntligt och i skrift samt värdera deras vetenskapliga värde
- presentera, kritiskt analysera och värdera andras vetenskapliga uppslag samt konstruktivt diskutera dessa
- identifiera sitt behov av ytterligare kunskap
- identifiera etiska aspekter på eget och andras forsknings- och utvecklingsarbete,

Undervisning

Undervisning sker i form av föreläsningar och schemalagda seminarier som syftar till att studenten fortlöpande skall utveckla och slutföra sin PU. Under kursen schemaläggs tid för egna studier. Undervisningen och de egna studierna är en förutsättning för att kunna fullfölja kursen.

Examination och kunskapskontroll

Examination av PU sker genom att studenten skriver en PU, granskar och återkopplar på en medstuderandes PU samt genom muntlig presentation av eget PU.

Om studenten inte examineras under kursen ges tillfälle för ny examination ca tre veckor efter ordinarie examinationstillfälle.

Betyg

Betyg på PU är godkänd eller icke godkänd. För att fortsätta kursen och arbetet med den egentliga vetenskapliga undersökningen och få tillgång till handledning för det vetenskapliga arbetet ("Undersökning och rapportskrivning", 22.5 hp) skall denna del av kursen vara godkänd. Betyg på examensarbetet utgörs av betyg på uppsats och opponering och förutsätter att denna delkurs "Problemformulering och undersökningsplan" är godkänd.

Etikdeklaration

För att säkerställa att de uppsatsarbeten som genomförs på institutionen genomförs enligt gällande lagar och riktlinjer avseende etik i forskning måste alla studenter tillsammans med sina handledare fylla i dokumentet *Etikdeklaration inför examensarbete* som återfinns i Athena. Såväl handledare som student ska signera dokumentet varefter det lämnas in till expeditionen. Student som samlar in egna data måste lämna in det ifyllda och signerade dokumentet innan datainsamling påbörjas.

Dokument

På Psykologiska institutionens hemsidor (avdelningars och forskargrupperns sidor och anställdas egna sidor) finns information om vid institutionen pågående forskning, vilket kan ge ytterligare idéer och kontakt med forskningsprojekt inom vilka uppsatsarbeten kan genomföras. Kursansvariga för examensarbetet tar även fortlöpande emot uppsatsförslag från kollegor i andra verksamheter.

Plagiat, fusk och otillåtet samarbete

Som en del i ditt ansvar som student ingår att känna till de regler som finns för examination. Utförlig information finns både på institutionens och Stockholms universitets hemsida www.su.se/regelboken Lärare är skyldiga att anmäla misstanke om fusk och plagiat till rektor och disciplinnämnden. Plagiat och fusk blir alltid ett disciplinärende och kan leda till avstängning. Ett exempel på plagiat är att ordagrant eller nästan ordagrant skriva av en text (gäller även enstaka meningar) och inte ange varifrån detta kommer. Detta gäller även texter du själv skrivit tidigare (självplagiat). Till fusk räknas till exempel att ha med otillåtna hjälpmedel, som mobil, på prov. Att ha studiegrupper tillsammans är utvecklande och tidsbesparande, men när det kommer till examinationsuppgifter måste du vara noggrann med att arbeta själv (om inte annat tydligt anges) för att inte riskera att det ska räknas som otillåtet samarbete.

Ytterligare anvisningar avseende Problemformulering och undersökningsplan (PU) 7,5 hp

När det gäller utformningen av en preliminär undersökningsplan är det inte möjligt att ge detaljerade anvisningar, eftersom den mer precisa utformningen kan - och bör! - se ganska olika ut beroende på problemområde och forskningsansats. Vi nöjer oss därför med att ge några generella riktmärken.

Det PU som utvecklas under kursen är först och främst ett preliminärt körschema för dig själv. Dokumentet är också till hjälp i kommunikationen mellan dig och din(a) handledare, och ger även kursansvariga lärare en möjlighet att komma med mer konkreta synpunkter på dina uppsatsplaner. Observera att den är ett arbetsmaterial och till för att ge dig stöd i ditt arbete.

En godkänd PU visar vanligtvis att du lagt ned motsvarande 7,5 hp arbete på uppsatsen, dvs. det poängtal som är avsatt under T9 och som vi rapporterar till LADOK.

En skriftlig PU innehåller

- en kort inledning som placerar uppsatsen i ett bredare sammanhang
- en preliminär presentation av arbetets teoretiska och empiriska bakgrund (preliminär eftersom det på detta stadium vanligen återstår en hel del arbete med teorifördjupning och/eller genomgång av tidigare forskning)
- syfte och (forskningsbara!) frågeställningar
- en preliminär metodbeskrivning - logiskt förankrad i det föregående och så preciserad som du har täckning för
- planer för dataanalys
- forskningsetik
- ungefärlig tidsplan

PU kan ha ungefär den struktur som skisseras på följande sidor. Använd de angivna punkterna som en utgångspunkt för arbetet, men känn dig inte alltför bunden av dem. Vissa punkter är sannolikt inte relevanta för den undersökning som just du planerar, och istället kan du vilja göra tillägg som stämmer bättre med din infallsvinkel. Den skriftliga planen bör omfatta 3–7 sidor.

Inledningen

Inledningen börjar med ett ganska brett anslag där problemområdet sätts i ett vidare sammanhang. Ge en kortfattad allmän bakgrund till varför det här är ett intressant område. Det kan t.ex. vara aktuellt att påpeka om

- det är ett livaktigt forskningsområde med många utstående frågor
- det ansluter till ett pågående större forskningsprojekt
- det är ett aktuellt samhällsproblem
- det är uppmärksammat i media
- preliminära observationer pekar på behovet av mer systematisk empiri
- du har egna erfarenheter som stimulerat din nyfikenhet
- det rör sig om uppdragsforskning

Från det generella rör du dig mot en första avgränsning av problemet och begreppslig precisering. **LITTERATURSÖKNING** är ett viktigt redskap i denna process. Var uppmärksam på de val du gör då du rör dig mot en avgränsad problemformulering! Var från början noga med att hålla ordning på dina referenser; hänvisa i texten och upprätta referenslistan på ett konsekvent sätt enligt APA-manualen.

Nu följer den **ämnesteoretiska** delen, som anger undersökningens teoretiska/ begreppsliga grund och referensram. Det kan röra sig om en utvecklad teori, en mer avgränsad teoretisk modell eller en förståelse. Vid ansatser som ”grounded theory” och konstruktivism kan metodologisk medvetenhet sägas utgöra den viktigaste begreppsapparaten.

På ett tidigt stadium har du börjat ta del av **tidigare forskning**, dvs. den hittillsvarande empiri som finns att tillgå och som du kan luta dig mot. I din undersökningsplan redovisar du bara den forskning som har *direkt relevans* för din tilltänkta undersökning. Denna redovisning hjälper alltså till att ytterligare avgränsa fokus och ställa in det på det problem som du ska undersöka.

Du är därmed framme vid en precisering av undersökningens

Syfte

Ofta formuleras syftet som en *frågeställning*, som undersökningen alltså ska besvara. Ibland är det naturligt att dessutom formulera *flera, mer specifika frågeställningar*. Undersökningens syfte kan *beskrivas* som explorativt, deskriptivt, förklarande, teorigenererande m.fl. Om det finns grund för att formulera *hypoteser* görs detta här. Ange om de är kausala eller icke-kausala. Observera att hypoteser alltid ska vara grundade i den teoretiska och/eller empiriska bakgrunden! De kan vara djärva, men får inte sakna kontakt med tidigare resonemang.

Metod

Metoden ska väljas i konsekvens med frågeställningen och ev. hypoteser!

Ange vilken typ av *forskningsstrategi* eller *design* du valt för att besvara din frågeställning/ pröva dina hypoteser. Är det exempelvis en fallstudie, survey, experiment, kvasiexperiment, korrelationsstudie? Det kan vara aktuellt med ytterligare precisering, som att du har en inom- respektive mellanindividsdesign, tvärsnitts- eller longitudinell design etc. Du kan också finna det naturligt att hänvisa till vetenskapsteoretiska grundantaganden.

Observationsvariablerna ska vara så konkret angivna som möjligt, med uttrycklig hänvisning till den begreppsapparat du vilar på. Hur har det psykologiska fenomenet operationaliserats? Om du formulerat en kausal hypotes, ska det framgå vad som är beroende respektive oberoende variabler. Reflektera över intern och extern validitet.

Val av undersökningsgrupp – med kommentar beträffande storlek och representativitet. Här är det helt OK att medge att praktiska möjligheter varit styrande. "Convenience sample" är en vedertagen term - vilket inte hindrar att man är skyldig att fundera över representativiteten.

Procedur beskriver hur den praktiska datainsamlingen ska gå till. Hur förbereds den, var görs den, vem/vilka administrerar den, hur lång tid krävs av varje undersökningsdeltagare mm. *Etiska överväganden* – med angivande av vilka metodjusteringar som de ev. har föranlett. Anknyt gärna resonemangen till VR:s forskningsetiska principer.

Databearbetning ska beskrivas preliminärt redan i problemformuleringen. Beskriv eventuell rådatabearbetning och hur du avser analysera data. Om det rör sig om en kvalitativ studie, ange vad du har för ansats. Vid en kvantitativ studie bör du ange vilken typ av statistiska analyser du tänkt göra, och beakta den planerade undersökningens power.

Fundera också kring *förväntade felkällor* och *möjliga kontrollåtgärder*. Sådant har bäring på vilka *generaliseringsmöjligheter* som din undersökning erbjuder.

Hittills har rubrikerna ganska när följt den klassiska strukturen för en forskningsrapport (jfr. Hassmén "Att författa en vetenskaplig rapport", som finns på institutionens hemsida). Men eftersom detta är en undersökningsplan saknas förstås *Resultat* och *Diskussion* med *Slutsatser*. Istället bör man inte glömma betydelsen av

Praktiska överväganden

Är problemställningen forskningsbar? En praktisk fråga som vi förutsätter att du både har ställt och besvarat jakande i samband med att du formulerade undersökningens syfte.

Beräknad tidsplan – försök uppskatta tidsåtgången för alla steg i undersökningen, inklusive förhandskontakter med undersökningsgruppen, restider, försöksledning, bearbetning av rådata m.m.

Tekniska aspekter - krävs särskild apparatur, utrustning, programmering, kodning?

Juridiska aspekter – gäller särskilda bestämmelser för sekretess, arkivering?

Förstudie? Är det motiverat att göra en förstudie för att pröva tidsåtgång, realismen i upplägget, om enkätfrågorna kan förstås, etc.

Referenslista

<https://www.su.se/psykologiska-institutionen/utbildning/under-utbildningen>
under fliken Vetenskapligt skrivande samt APA-manualen i senaste version

Vetenskapsrådet: God forskningssed. Finns bl a att ladda ner från Vetenskapsrådets hemsida.

För referenser: se <https://www.su.se/psykologiskainstitutionen/utbildning/underutbildningen> under fliken Vetenskapligt skrivande samt APA-manualen i senaste version

Övriga resurser

Se även Studenthusets seminarier kring skrivande och självständigt arbete

Kursansvariga lärare

Nora Choque Olsson, med dr.

nora.choque-olsson@psychology.su.se

Tel: 16 3944

Petra Lindfors, professor

pls@psychology.su.se

Tel: 08-16 38 93